

Delårsrapport 2024

Miljönämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Utveckling av verksamheten	7
Växande ansvarsområde	7
Den växande staden ökar komplexiteten i tillsynsuppdraget	7
Exploateringsstakten påverkar ärendemängden	7
Minskade intäkter	7
Relativt hög personalrörlighet	8
Grön och rättvis klimatomställning och klimatanpassning.....	8
Fairtrade och energirådgivning	9
Uppföljning av arbetet med prioriteringar	10
Livsmedelskontroll.....	10
Samordnad tillsyn inom Tryggare Malmö	11
Miljö- och hälsoskyddstillsyn	11
Miljö- och hälsoskyddstillsynen 2024	11
Miljöstrategisk verksamhet	13
Miljöövervakning.....	14
Uppföljning och bedömning av bidragen till kommunfullmäktigemålen	15
Målområde - En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga.....	15
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att ge barn och unga goda uppväxtvillkor	15
Målområde - En attraktiv stad för arbete och hållbar tillväxt	17
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att skapa goda villkor och förutsättningar för stadens attraktivitet och näringsliv	17
Målområde - En grön stad som leder klimatomställningen	19
Kommunfullmäktigemål - Malmö är en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser och är en klimatneutral stad 2030	19
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för ökad biologisk mångfald och ett ökat utbud av gröna miljöer i Malmö	21
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en långsiktigt hållbar elförsörjning samt ökad energieffektivisering	22
Målområde - En mer jämlik stad	23
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för stärkt delaktighet och ökad social sammanhållning genom lokal utveckling samt goda och tillgängliga livsmiljöer i hela staden.....	23
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att stärka det förebyggande arbetet och minska brottsligheten.....	25
Målområde - En god organisation	26
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad är en attraktiv och inkluderande arbetsgivare genom att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar.....	26
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en god kompetensförsörjning, bland annat genom ökat samarbete mellan kommunens nämnder	27

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ger en god och likvärdig service.....	27
Ekonomisk utveckling under året	29
Budgetavvikelse	29
Analys av avvikelse i förhållande till nämndens driftbudget	29
Analys av avvikelse i förhållande till nämndens investeringsram.....	30
Nettokostnadsutveckling	30
Analys av nettokostnadsutveckling	30
Resultaträkning.....	31
Uppdatering investeringar 2025	32

Bilagor

Bilaga 1: Ekonomisk sammanställning över externfinansierade projekt

Sammanfattning

Malmö stad har höga ambitioner och ska gå före i miljö- och klimatarbetet. Malmö är en av EU:s 100 klimatneutrala städer som ska vara med och leda utvecklingen framåt och bli klimatneutrala till 2030. Som en av FN:s resilienshubbar är Malmö också föregångare när det gäller att skapa ett mer motståndskraftigt samhälle som kan hantera effekter av ett förändrat klimat. Det innebär bland annat en beredskap för kraftiga skyfall, höga vattennivåer, stormar, värmeböljor och torra.

Inriktningen för stadens miljö- och klimatarbete är Miljöprogram för Malmö stad 2021–2030. Programmet är Malmö lokala agenda för den ekologiska dimensionen av Agenda 2030, men arbetet måste även omfatta den sociala och den ekonomiska dimensionen för att Malmö ska kunna bli hållbart.

Miljönämnden arbetar för att accelerera insatser och mobilisera de aktörer som krävs för en grön och rättvis klimatomställning. Ett viktigt redskap i arbetet är Klimatomställning Malmö där miljönämnden arbetar tillsammans med en rad aktörer inom olika omställningsområden för att minska Malmö klimatpåverkan. I början av juni månad genomfördes eventet ”Tillsammans ställer vi om” vilket var ett sätt att introducera ett större samverkanskoncept med syfte att ge Klimatomställning Malmö och staden flexibla verktyg och förutsättningar för att bygga upp omställningsarenor tillsammans med lokala aktörer och samarbetspartners. Eventet lockade ungefär 150 externa deltagare främst från näringslivet, men även från föreningar, akademi och andra offentliga verksamheter. Under året är det även särskilt fokus på att koppla samman klimatomställningen med klimatanpassningsarbetet.

För verksamheten för livsmedelskontroll har övergången till en ny riskklassificeringsmodell och efterhandsdebitering inneburit en minskning av intäkter men den har också inneburit att resursbehovet och personalkostnader minskat med ungefär 15 procent. Prognosen är att det minskade resursbehovet kommer kunna hanteras med ordinarie pensionsavgångar, föräldraledigheter eller uppsägningar på egen begäran under kommande år.

Under året har ny lagstiftning trätt i kraft som gäller flergångsförpackningar för snabbmat och krav på att separera förpackningsmaterial från dess innehåll gällande bioavfall. Livsmedelskontrollen har tillsammans med delar av verksamheten för miljö- och hälsoskydd arbetat fram material och information att sprida till berörda verksamheter.

Samarbetet inom Tryggare Malmö har fortsatt i syfte att främja trygghet, stävja fusk, motverka välfärdsbrottslighet och den illegala ekonomin samt underlätta en jämlik konkurrens mellan stadens företagare. Miljönämnden har utfört 156 samordnade inspektioner, vilket har lett till över 300 åtgärder från de deltagande myndigheterna inom Tryggare Malmö.

I arbetet med att se över arbetssätt för att öka självfinansieringen inom miljö- och hälsoskyddstillsynen så har verksamheten involverat samtliga medarbetare. Ett drygt 50-tal åtgärder, både mindre och större, har tagits fram och en prioritering mellan dessa genomförts med hänsyn till kostnad och beräknat värde.

Under delåret har personalomsättningen inom nämndens verksamheter minskat i förhållande till samma period 2023. Däremot har verksamheterna inom miljö- och hälsoskydd och livsmedelskontroll ett relativt stort antal föräldraledigheter, som bara till viss del har vikariebesatts, vilket i princip leder till samma utmaningar som en hög personalomsättning till exempel lägre bemanning, tid för rekrytering och upplärning av nyanställda och nyexaminerade tas från ordinarie arbete.

Under delåret har miljönämnden även fortsatt arbetet med att Malmöbor, verksamhetsutövare och samarbetspartners ska uppleva en god och likvärdig service i kontakten med verksamheten. Resultatet av den årliga servicemätningen av nämndens kontroll- och tillsynsverksamhet visar att de tre verksamheter som mäts har förbättrat sitt resultat. En djupare analys av resultatet pågår och åtgärder kommer att tas fram för fortsatt arbete under hösten.

Miljönämnden redovisar ett positivt resultat på 2 100 000 kronor för januari till augusti och en prognos på ett nollresultat för 2024. I prognosen har beaktats en risk för lägre intäkter inom verksamheten för miljö- och hälsoskydd samt att externa bidrag för miljöstrategiska projekt kan komma att bli lägre än budgeterat. Anpassningar till förändringar i finansieringen av nämndens verksamheter sker löpande.

Utveckling av verksamheten

Växande ansvarsområde

Det finns en stor variation av verksamheter och därmed tillsynsområden som tillsynsmyndigheten ska följa upp och kontrollera. Tillsynsuppdraget växer också genom att nya och förändrade lagar och regelverk kräver utökad tillsyn. Ett exempel är införande av anmälningsplikt för fler verksamhetstyper, bland annat kyltorn och mellanstora förbränningsanläggningar.

Det finns också en trend att mer tillsyn överförs från statliga myndigheter till kommuner, exempelvis har det aviserats att förbud mot och förelägganden kopplat till försäljning av receptfria läkemedel kan komma att läggas över från Läkemedelsverket till kommunerna. Nya tillsynsområden kräver utbildningsinsatser och framtagande av nya rutiner och anpassning av arbetssätt.

Allmänhetens krav kopplat till tillsynen förändras över tid och trenden är att de ställer högre krav, både på utlämnande av handlingar, utredning av sådant som allmänheten uppfattar som olägenheter samt effektivitet.

Den växande staden ökar komplexiteten i tillsynsuppdraget

När staden växer, oavsett om det sker genom ianspråktagande av ny mark eller genom förtätning, ökar antalet verksamheter i takt med befolkningstillväxten. En ökande mängd tillsynsobjekt ökar det totala behovet av tillsyn.

Förtätning innebär också att fler verksamheter ska samsas med fler människor på samma ytor. Risken för klagomål, störningar och faktiska olägenheter ökar ju trängre människor bor och vistas. Behovet av proaktiva kommunikativa insatser ökar för att sprida kunskaper till näringsliv och allmänhet om regelverk och nya riktlinjer.

Nya verksamheter som tillämpar nya tekniker kräver också att tillsynsmyndigheten ständigt utvecklar sin kompetens och metodik.

Exploateringstakten påverkar ärendemängden

Inom förorenade områden har antalet inkommande ärenden kraftigt minskat sedan tidigare år. Under perioden januari till juli har ärendeinflödet minskat med 65 procent jämfört med 2023 och 46 procent jämfört med 2022. 2023 får betecknas som ett toppår och nivån 2022 är en mer normal siffra i jämförelse med tidigare år.

Förändringen i ärendeinflöde har också inneburit att mer tid kunnat läggas på kvalitetsutveckling samt arbete med planerad tillsyn, främst PFAS och MIFO-objekt[1]. Förändringarna bedöms bero på konjunkturen och minskningen i inkommande ärenden förväntas fortsätta under kommande år.

[1] MIFO står för Metodik för inventering av förorenade områden

Minskade intäkter

Övergången till en ny riskklassificeringsmodell och efterhandsdebitering inom livsmedelskontrollen är genomförd och har inneburit en minskning av intäkter men den har också inneburit att resursbehovet och personalkostnader minskat med ungefär 15 procent.

Den minskade ärendemängden inom förorenade områden har minskat intäkterna, hittills med cirka 10 procent. Bedömningen är att intäkterna kommer att minska ytterligare, i ungefär samma utsträckning som hittills, under resterande delen av året. För att kompensera för intäktsbortfallet stöttar enhetens medarbetare upp med tillsyn inom andra enheter och med miljöstrategiskt arbete.

Relativt hög personalrörlighet

Under delåret har personalomsättningen inom nämndens verksamheter minskat i förhållande till samma

period 2023. Däremot har verksamheterna inom miljö- och hälsoskydd och livsmedelskontroll ett relativt stort antal föräldradigheter, som bara till viss del har vikariebesatts, vilket i princip leder till samma utmaningar som en hög personalomsättning till exempel lägre bemanning, tid för rekrytering och upplärning av nyanställda och nyexaminerade tas från ordinarie arbete.

Samtidigt som konkurrensen om arbetskraft ökar är söktrycket lågt till utbildningar inom miljö-, hälsoskydds- och livsmedelsområdet. Detta kan tyda på att arbetet som inspektör inte anses vara lika attraktivt som tidigare. Då tillgången på inspektörer över landet är begränsad är det en växande utmaning att få utbildade inspektörer att räcka till för att försörja landets alla kommuner. Miljönämnden ser att de utmaningar som finns inom kompetensförsörjningsområdet inte kan lösas fullt ut på kommunal nivå, utan måste ske i samverkan mellan aktörer från olika samhällssektorer regionalt och nationellt.

Grön och rättvis klimatomställning och klimatanpassning

I likhet med andra städer står Malmö inför globala utmaningar som klimatförändringar, växande befolkning och ojämlikhet. Miljönämnden arbetar tillsammans med andra aktörer för att hitta innovativa arbetsätt och lösningar på gemensamma utmaningar för att skapa ett mer hållbart Malmö. Även utbyte av kunskap, expertis, teknik och finansiella resurser är viktiga komponenter för att uppnå system- och beteendeförändringar. Grön och rättvis omställning och klimatanpassning innebär att ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet samverkar. Genomförandet av eventet ”Tillsammans ställer vi om” i juni med cirka 150 deltagare från externa aktörer var en ansats till att erbjuda arenor för olika aktörsgrupper och stötta samverkan för att öka takten i den lokala klimatomställningen.

Den gröna omställningen handlar bland annat om ren och trygg energiförsörjning till ett rimligt pris, giftfri miljö, cirkulär ekonomi, bevarande av biologisk mångfald och omställning till hållbar mobilitet. Under året har arbetet med att ta fram ett ramverk för en inkluderande och rättvis omställning fortlöpt, bland annat genom omvärldsanalys och workshops, men också genom nämndens deltagande i ICLEI-projektet "INCLU:DE".

Under våren har nämndens arbete med konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp väckt intresse, och bland annat har användningen av verktyget konsumtionskompassen presenterats i både nationella och internationella sammanhang vid ett flertal tillfällen. Flera projekt pågår som rör klimatsmart konsumtion.

Miljönämnden arbetar för att minska effekterna av klimatförändringarna genom anpassning. Att värna naturen och ekosystemen bidrar till att lindra klimatkrisens effekter. Det finns behov av att införa fler naturbaserade lösningar som utgår från naturens förmåga att lösa våra samhällsutmaningar. De är betydelsefulla verktyg för att hantera både förlust av biologisk mångfald och klimatförändringar. Miljönämnden samarbetar med andra städer inom ramen för EU:s mission om klimatanpassning, Greater Copenhagen-samarbetet, samt Malmös resilienshubb och nätverket Making cities resilient. Tillsammans med Uppsala och Stockholm är Malmö finalist i Världsnaturfondens (WWF) tävling "One Planet City Challenge".

Inom ramen för stadens klimat- och miljöarbete stödjer, utvecklar och samordnar miljönämnden ett antal projekt och testbäddar, exempelvis test av resurshubb och urbant landskapslabb i Nyhamnen. I juni var nämnden involverad i 30 externfinansierade projekt och ytterligare 12 inskickade ansökningar väntade på svar. Inom nio av de pågående projekten är nämnden så kallad ”lead partner” och har huvudansvaret för projektet och dess samordning. Nämnden har pågående projekt inom samtliga tre målområden i miljöprogrammet.

Projekten ger möjlighet till finansiering och utveckling, samt inte minst samverkan med andra nämnder och viktiga aktörer inom och utanför Malmö. Pågående projekt genomförs i samarbete med tekniska nämnden (10 projekt), stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen (5 projekt vardera), samt med servicenämnden (4 projekt) och kulturnämnden (1 projekt). I projekten samverkar nämnden vidare med över 50 akademiska partners, 50 näringslivspartners, fler än 70 andra städer och kommuner, samt med övriga partners såsom ideella organisationer.

Fairtrade och energirådgivning

Malmös Fairtrade City-kansli har i huvudsak arbetat med hållbarhetscertifieringen av Malmös värdskap för Eurovision Song Contest 2024. Certifieringen bestod av tre kategorier; "organisera", "socialt", samt "miljö". Därutöver fanns underkategorier som handlade om exempelvis tillgänglighet, mångfald, jämställdhet, energi, och mat och dryck. Malmö stad fick 134 poäng av 139 möjliga och därmed högsta betyg av det oberoende certifieringsorganet. Under genomförandet av Eurovision anordnade Fairtrade City-kansliet en glittermarknad i samarbete med den hållbara modeaktören Kollektivet FAB för att synliggöra hållbart mode och bjuda in till en värld av glittriga second hand-kläder.

Energi- och klimatrådgivningen deltog under våren i arbetet med hållbarhetscertifiering av stadens värdskap för Eurovision. Företagsrundor är en ny aktivitet för 2024 där rådgivarna delar ut informationsmaterial till restauranger och informerar om rådgivning och stöd som finns att tillgå. Rådgivarna har bland annat genomfört ett tjugotal platsbesök hos bostadsrättsföreningar, samfälligheter och villaföreningar, och företag, samt sittande rådgivning på biblioteket Garaget i Sofielund vid tre tillfällen.

Uppföljning av arbetet med prioriteringar

Livsmedelskontroll

Detta avsnitt omfattar en översiktlig uppföljning av miljönamndens planerade livsmedelskontroll under delåret. Uppföljningen görs i förhållande till miljönamndens kontrollplan för 2024.

Livsmedelskontrollens mål utgår från de övergripande målen med EU:s livsmedelslagstiftning: att skydda människors och djurs hälsa och växters sundhet och att värna konsumenternas intressen samt att se till att den inre marknaden fungerar effektivt. Miljönamnden ansvarar för den operativa offentliga kontrollen vid cirka 2 750 livsmedelsanläggningar. Kontrollen är baserad på riskklassificering av anläggningarna.

Vid kontrollerna fokuserar miljönamnden på att upptäcka brister som kan orsaka hälsofara eller bristande redlighet vid hantering av livsmedel samt att få verksamheterna att rätta till dessa brister inom rimlig tid. Resultaten visar att cirka sju procent av kontrollerna behövde följas upp med uppföljande kontroll. Namnden har hittills fattat 310 sanktionsbeslut varav 105 har följts upp med en extra kontroll. Sanktionsbesluten har framför allt handlat om bristande information och hantering av allergener, vilseledande märkning, bristfällig spårbarhet, otillåtna tillsatser, illegal import av sammansatta livsmedel, oregistrerade verksamheter och avsaknad av handelsdokument. Vid sju tillfällen konstaterade nämnden så allvarliga brister att verksamheterna tillfälligt stängdes. Anledningen berodde i de flesta fall på allvarliga hygieniska brister eller på spår av skadedjur.

Under perioden har miljönamnden tagit emot och hanterat 476 anmälningar om klagomål, misstänkta matförgiftningar, anmälningar om allergisk reaktion och RASFF (RASFF - ett rapporteringssystem för livsmedelsrisker där alla kontrollmyndigheter inom EU är sammankopplade med varandra). Klagomålen avsåg främst oregistrerade verksamheter, felaktig eller vilseledande information och märkning, förekomst av skadedjur samt bristande hygien och rengöring. Utredning av samtliga 49 RASFF-ärenden har genomförts bland annat handlade om odeklarerade allergener i snabbnudlar, otillåten tillsats i vetemjöl från Thailand, otillåten nytt livsmedel i kosttillskott, glasbitar i krasse, salmonella i nötkött från Uruguay och mandelflarn från Spanien. Antalet anmälningar om allergiska reaktioner har ökat kraftigt jämfört med samma period förra året. Den största anledningen till ökningen bedöms vara att verksamheten nått ut med informationen till medborgare och verksamheter så att fler anmäler incidenter. Det är positivt att fler incidenter kommer till nämndens kännedom så att dessa kan utredas men det är allvarligt att så många allergiska personer utsätts för risker. Namnden kommer därför fortsätta att prioritera kontroll av hur allergener hanteras.

Kontrollen av livsmedelsanläggningar har följt plan och prognosen är att årets målsättningar nås. Under första halvåret har mer 52 procent av den planerade livsmedelskontrollen utförts, vilket är något lägre än planerat. Arbetet med registrering av nya livsmedelsanläggningar och hantering av händelsestyrda ärenden har tagit mycket tid i anspråk men följer prognos. Planen har inte uppfyllts fullt ut på grund av ett par olika faktorer, bland annat övergången till en ny riskklassningsmodell, efterhandsdebitering samt en relativt hög sjukfrånvaro. Uppskattningen är att planen kommer kunna uppnås till årets slut.

Den nya riskklassningsmodellen har inneburit ett minskat resursbehov motsvarande cirka 15 procent för livsmedelskontrollen i Malmö. Planeringen utifrån den nya riskklassningsmodellen sker över en femårsperiod, 2024 - 2028, vilket ger en möjlighet till förskjutning av kontroller så att resursbehovet och befintlig personalstyrka motsvarar varandra för 2024. Prognosen är att det minskade resursbehovet kommer kunna hanteras med ordinarie pensionsavgångar, föräldraledigheter eller uppsägningar på egen begäran under kommande år.

Riskklassningsmodellen innebär samtidigt att verksamheter i sista ledet av handelskedjan, exempelvis restauranger och butiker, får färre kontroller jämfört med dagens modell. Det är därför särskilt viktigt att kontrollen fångar upp de största riskerna i verksamheterna samt att konstaterade brister följs upp på ett effektivt sätt, eftersom kontrollen inte sker lika regelbundet. Kontrollen för dessa verksamheter kommer fokusera på spårbarhet, livsmedelsinformation, hantering av specialkost samt de operativa målen som är relevanta för respektive anläggning.

Införandet av efterhandsdebitering har inneburit en ökning av administrativt arbete. Detta har medfört att en större del av den avgiftsfinansierade tiden används till administration i verksamhetssystemet Vision samt hantering av fakturafrågor. För att uppfylla Livsmedelsverkets krav på rapportering har en uppdatering av Vision skett under våren och det kommer ske ytterligare en uppdatering under hösten. Detta kräver mycket resurser från verksamheterna vid införandet och utbildning av inspektörerna som riskerar att påverka arbetet med att uppnå målen i årets kontrollplan.

Under året har ny lagstiftning trätt i kraft som gäller flergångsförpackningar för snabbmat och krav på att separera förpackningsmaterial från dess innehåll gällande bioavfall. Livsmedelskontrollen har tillsammans med delar av miljö- och hälsoskyddet arbetat fram material och information att sprida till berörda verksamheter.

Samordnad tillsyn inom Tryggare Malmö

I detta avsnitt presenteras en sammanfattning av nämndens arbete inom Tryggare Malmö under delåret. Arbetet i sin helhet presenteras under kommunfullmäktigemålet om att nämnden ska stärka det förebyggande arbetet och minska brottsligheten.

Arbetet med den samordnade tillsynen inom Tryggare Malmö har under delåret löpt på enligt plan. Under perioden har 156 samordnade kontroller genomförts tillsammans med andra myndigheter vilket resulterat i över 300 krav på åtgärder. Enheten har hittills levererat 50 procent av hälsoskyddstillsynen och 45 procent av miljötillsynen av årets tillsynsplan. En betydande del av kontrollerna har genomförts i utsatta områden och/eller i riskområden där otryggheten är högre. Tillsyn har riktats mot restauranger, livsmedelsverksamheter, butiker, otillåtna miljöfarliga verksamheter, olovlig avfallshantering, nedskräpning, olovliga boenden, samlingslokaler, hygieniska behandlingslokaler, livsmedelstransporter, fordonsbranschen samt bygg och rivningsavfall.

Personalomsättningen för miljöinspektörer på enheten för trygghet och samordnad tillsyn har varit ovanligt hög. Det finns en risk för att leveranserna påverkas under hösten på grund av vakanser och introduktion av nya medarbetare.

Tryggare Malmö har även under delåret etablerat kontakt med den nybildade funktionen på stadskontoret som ska granska de sociala villkoren i de avtal staden upphandlat.

Miljö- och hälsoskyddstillsyn

Detta avsnitt omfattar en översiktlig uppföljning av miljönämndens planerade miljö- och hälsoskyddstillsyn under delåret. Uppföljningen görs i förhållande till miljönämndens tillsynsplan för 2024. Tillsynsarbetet planeras utifrån tillgängliga medel, de fokusområden som belyses i den nationella strategin för miljöbalktillsynen samt en bedömning av vilka tillsynsområden som ger mest nytta ur miljö- och hälsosynpunkt.

Miljönämnden har prövnings-, anmälnings-, tillsyns- och kontrollansvar över miljö- och hälsoskyddsområdet. Miljö- och hälsoskyddstillsynen syftar i första hand till att medverka till en långsiktigt hållbar utveckling vilket innebär att nuvarande och kommande generationer ska tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Inom ramen för tillsynsuppdraget arbetar nämnden med att främja god hållbar utveckling mot Agenda 2030.

Tillsynen finansieras dels av avgifter som nämnden debiterar verksamheter för utförd tillsyn, dels av skattemedel.

Miljö- och hälsoskyddstillsynen 2024

I arbetet med att se över arbetssätt för att öka självfinansieringen inom miljö- och hälsoskyddstillsynen så har verksamheten involverat samtliga medarbetare. Ett drygt 50-tal åtgärder, både mindre och större, har tagits fram och en prioritering mellan dessa genomförts med hänsyn till kostnad och beräknat värde. Arbetet med att genomföra åtgärder med högsta prioritet har påbörjats. Också åtgärder där verksamheten har egen rådighet har prioriterats. Några exempel är en översyn av mötesstrukturer, regelbunden uppföljning av tillsynsplaner och tidsredovisning och beslut om att under hösten 2024 se över att

beslutsmallar är enkelt och tydligt skrivna enligt reglerna för klarspråk. Avdelningen som helhet har påbörjat en översyn av arbetssättet inom enheterna, dels för att likrikta och styra arbetet med målen mer, dels för att hitta en gemensam syn på nivå på tillsynen. Samtliga avdelningens medarbetare kommer under hösten att genomgå en utbildning i personlig effektivitetsplanering vars syfte är att skapa bättre flöde i den personliga planeringen och minska tidstjuvar i handläggningen. Utöver detta har enheterna varit för sig arbetat med utveckling och framtagande av rutiner samt förtydliganden av förväntningar.

Antal inkommande ärenden som hanterar förorenade områden och byggnader har stannat av under 2024 och minskat med 50–65 procent sedan tidigare år. Allting tyder också på att begäran om utlämnande av allmänna handlingar har minskat. Eftersom en stor andel anmälningar om avhjälpandeåtgärder föregås av en historisk inventering, som till största delen byggs på handlingar från nämndens diarium, ser trenden med minskat antal ärenden ut att kunna bestå även under 2025 och 2026. Eftersom Malmö har växt och utvecklats dels på gammal industrimark, dels på områden som har fyllts ut med fyllnadsmassor så finns det behov av fördjupade undersökningar och åtgärder. Under året har exempelvis ansvarsutredningar påbörjats inom Oljehamnen i syfte att undersöka förekomsten av föroreningar inom området och som kan innebära behov av avhjälpandeåtgärder eller försiktighetsåtgärder.

För branschen avfallshandlare och avfallsmäklare har omprioriteringar gjorts. Tidigt under året upptäcktes att en större andel av avfallshandlarna och avfallsmäklarna som inspektörerna försökte besöka hade upphört, flyttat eller var svåra att få tag på. Denna kategori verksamhetsutövare har inte en lokal att besöka som andra verksamheter utan kan utgå exempelvis från en hemadress. Eftersom tillsynsverksamheten i stor omfattning ska finansieras via tillsynsavgifter såg nämnden ett möjligt bortfall i intäkter då det inte går att finna någon motpart att fakturera. Beslut togs om att genomföra avfallshandlare/mäklare i linjeverksamheten när det kommer upp i tillsynen. Verksamheten för avfall och vatten förbereder en utbildning inför hösten för att sprida kunskaper om avfallshandlare/mäklare inom förvaltningen och för dialog om hur detta ska implementeras i linjen.

Miljönämnden ser ett fortsatt utökad behov av tillsyn inom avfallsbranschen där det finns utmaningar med både mindre och större aktörers verksamheter. Tillsynen sker huvudsakligen verksamhetsanpassat. Det innebär att varje tillsynsbesök fokuserar på hela eller delar av verksamheten vilket i sin tur styrs av tillsynsbehovet. Inom ramen för tillsynen kontrolleras att verksamheterna följer villkor i tillståndsbeslut, förelägganden och andra beslut och föreskrifter, att de allmänna hänsynsreglerna följs, att miljö kvalitetsnormerna för luft och vatten hålls, att verksamheten arbetar efter miljömålen samt att egenkontrollen följs. I arbetet hanteras även anmälningar om ändringar av verksamheten, miljörapporter/årsrapporter och driftsstörningar.

Verksamheten för avfall och vatten har under året prioriterat tillsynen på Sjölunda och Klagshamns avloppsreningsverk. Under delåret har det varit många driftsstörningar på Sjölunda avloppsreningsverk. Avloppsreningsverken börjar komma upp i ålder och det finns stora utmaningar när exempelvis processteg behöver renoveras. Vidare har avloppsreningsverken utmaningar med återkommande utsläpp. Miljönämnden arbetar i nära dialog med VA Syd om situationen på avloppsreningsverken. Det har påbörjats en tillståndsprocess för ut- och ombyggnation av Sjölunda avloppsreningsverk. Nämnden deltar i tillståndsprocessen som remissinstans och nedlagd tid är skattefinansierad. VA Syd har under tidigare år informerat om att de har tänkt påbörja en tillståndsprocess för Klagshamns avloppsreningsverk men den processen är ännu inte startad.

Under delåret har det kommit in fler legionellaärenden jämfört med vad det gjort tidigare år, 14 ärenden hittills att jämföra med 10 ärenden totalt 2023 och 17 ärenden totalt under 2022. Legionellaärenden prioriteras högt på grund av den höga risken för människors hälsa vid insjuknande. Ett försök till utvärdering vad ökningen beror på samt en jämförelse om samma trend syns i de andra storstadskommunerna kommer att göras under hösten 2024.

Inom fordonsbranschen har tillsynen fokuserat på verksamheternas reningsutrustning, exempelvis oljeavskiljare, eftersom det finns flera verksamheter som har otillräcklig reningsutrustning. Erfarenhetsmässigt har fordonstvättar och fordonsverkstäder ofta avvikelser. Avvikelserna gäller förutom reningsutrustning ofta kemikaliehantering och avfallshantering. Fordonsbranschens miljöpåverkan omfattar utsläpp av föroreningar till både mark och vatten.

Miljönämnden har påbörjat arbetet med att ta fram en riskklassning för kommuns enskilda avlopp enligt Naturvårdsverkets strategi för tillsyn enligt miljöbalken. Arbetet görs med stöd av en vägledning från Havs- och vattenmyndigheten. Nämnden avser att fortsätta arbetet med riskbedömningen under hösten 2024. I den riskbaserade tillsynen används exempelvis kriterier gällande uppgifter om platsen och dess omgivning samt anläggningstyp och utifrån detta får olika anläggningar olika tillsynsintervall.

Sedan den 1 januari 2024 gäller nya regler om utsortering och insamling av så kallat bioavfall, vilket inkluderar trädgårdsavfall. Syftet med bestämmelserna, som följer av förändringar i EU-lagstiftningen, är att öka materialåtervinningen. I avfallslagstiftningen finns möjlighet att ge dispens för eldning i samband med offentliga tillställningar enligt 2 kap. 3 § ordningslagen (1993:1617). Den nya lagstiftningen är dessvärre otydlig och Naturvårdsverket, Avfall Sverige och Sveriges kommuner och regioner (SKR) gör delvis olika tolkningar. En remiss för att förtydliga nuvarande lagstiftning från Klimat- och näringslivsdepartementet är aktuell och behandlades i miljönämnden i slutet av augusti.

Tekniska nämnden genom fastighets- och gatukontoret ansvarar för arbetet med att ta fram en vattentjänstplan för Malmö. Miljönämnden har varit med i arbetet genom att dela erfarenheter från planering och tillsyn ur ett miljöbalksperspektiv. En vattentjänstplan innehåller kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Planens tidsperspektiv är tolv år.

Andel utförd tillsyn i förhållande till plan för perioden januari till juli skiljer sig mellan de olika verksamheterna, så också avseende helårsprognos för tillsynen i förhållande till plan. De största anledningarna till att planen inte uppnås är ej vikariebesatta föräldraledigheter, nyanställda som behöver introduktion, minskning av antalet anställda och i vissa fall ett minskat ärendeflöde. Under året har resurser omfördelats mellan olika enheter utefter behov, fluktuationer i ärendemängd och omprioriteringar.

- Förorenade områden: 46 procent, helårsprognosen är att uppnå 70 procent av årets tillsynsplan.
- Avfall och vatten: 51 procent, helårsprognosen är att uppnå 90 procent av årets tillsynsplan.
- Hälsoskydd: 53 procent, helårsprognosen är att uppnå 91 procent av årets tillsynsplan.
- Kemi och industri: 45 procent, helårsprognosen är att uppnå 80 procent av årets tillsynsplan.

Bedömningen är att förändringarna gentemot tillsynsplanen enbart påverkar tillsynsuppdraget på kort sikt, genom att framförallt tillsyn för objekt som omfattas av timavgift skjuts på framtiden. Fokus på viktiga tillsynsområden är fortsatt prioriterat. Det är också värt att nämna att konjunkturen påverkat delar av verksamheten med ett minskat inflöde av ärenden.

Miljöstrategisk verksamhet

Miljönämndens främsta fokus inom det miljöstrategiska arbetet är dels att öka takten i Malmös klimatomställning, dels att växla upp arbetet med stadens klimatanpassning för att Malmö ska öka sin förmåga att hantera effekter av ett förändrat klimat. Arbetet utgår från stadens miljöprogram som hanterar den ekologiska dimensionen av Agenda 2030. Miljönämndens roll är att processleda, stödja och samordna kommunens arbete med genomförandet av programmet och hitta extern finansiering för olika åtgärder.

Nämnden har fokus på insatser som bidrar till flera mål samtidigt och skapar mervärde för både miljön och de som bor och verkar i Malmö. Under avsnittet om uppföljning av kommunfullmäktiges mål beskrivs ett antal insatser närmare. Klimatomställning Malmö hanterar genomförandet av sex av Miljöprogrammets mål, budgetmål i Malmö stads budget 2024, Malmö stads energistrategi samt delar av Översiktsplanens ambitioner och målsättningar samt Malmö stads transport- och mobilitetsplan.

Miljönämnden leder stadens arbete med att ta fram färdplaner för omställningsområdena inom Klimatomställning Malmö. Färdplanerna beskriver åtgärdsområden till 2030 och ska bland annat fungera som beslutsstöd till andra nämnder. För övriga sex mål i miljöprogrammet beskrivs åtgärdsområden i färdplanerna för En hälsosam miljö, Klimatanpassning samt Mer natur. Färdplanerna har färdigställts i sina första versioner under det första kvartalet 2024. Särskilt prioriterat under året är att både förstå och påbörja arbetet för att säkerställa att omställningen blir rättvis och inkluderande. Ett särskilt fokus under 2024 är även på att koppla samman klimatomställningen med klimatanpassningsarbetet, samt att utveckla

ett system för utvärdering och uppföljning av färdplansåtgärder. Ett kontinuerligt utvecklingsarbete pågår kring bland annat färdplanerna och under hösten kommer fokus att vara på synergieffekter mellan klimatomställningen och klimatanpassningsarbetet. Arbetet pågår inom de prioriterade beslutade områdena i den klimatstrategiska budgeten.

Den nya nationella strategin för klimatanpassning från mars månad tar upp flera av de frågor nämnden drivit i sitt påverkansarbete. En ny statlig utredning har startats för att genomlysna finansierings- och ansvarsfrågor, med avrapportering planerad till april 2025.

Under våren har nämnden deltagit i flera digitala erfarenhetsutbyten inom ramen för genomförandet av EU:s "Twinning Programme", och i juni månad var tvillingstaden Wiesbaden samt följestaden Liberec på studiebesök i Malmö. Under hösten planeras besök i Wiesbaden. Ett annat pågående samarbete är "Klimatneutrala städer – Öppen akademi", där Klimatomställning Malmö bland annat varit föredragare vid en workshop om medborgarinvolvering.

Minskad plastförbränning är en viktig fråga för att minska klimatpåverkan i Malmö. Nämnden har haft dialog med Sysav och inlett ett arbete för att identifiera lämpliga åtgärder som Malmö stad kan vidta. Workshop med samtliga nämndens verksamhetsavdelningar har genomförts för att identifiera och utveckla arbetssätt och samverkan rörande plastfrågan.

Nämnden har även en betydelsefull roll i att stödja andra nämnder och deras förvaltningar i hur de kan bidra till målet om att vara en nettonollorganisation år 2030 samt målsättningen om att Malmö ska vara en föregångare när det gäller minskade utsläpp. Under våren har samordning genomförts och ett antal större aktiviteter är inplanerade under hösten. Arbetet med energibesparande åtgärder för kommunens egen organisation är också fortsatt viktigt.

Efter att byggherredialogen i Sege Park avslutats så har under våren "Arena Sege Park" startats upp med syfte att vara ett forum för dialog och samverkan för att främja medborgarinvolvering och hållbar livsstil.

Konkurrensen om externa medel har ökat de senaste åren och trenden under 2024 är densamma. Nämnden behöver fortsätta att vara aktiv och strategisk i ansökningsarbetet för att ha möjlighet att säkerställa framtida extern finansiering för att öka takten i omställningen till en hållbar stad.

Miljöövervakning

Arbetet med att ta fram ett flerårigt miljöövervakningsprogram pågår och kommer att fortlöpa under hösten.

Resultaten av föregående års luftkvalitetsmätningar i Malmö presenterades för miljönämnden i april månad. Samtliga uppmätta luftföroreningar under föregående år är lägre än miljökvalitetsnormen. I samband med mätningarna gjordes även exponeringsberäkningar av kväveoxid för Malmös befolkning. Beräkningarna visade att nästan 25 procent av Malmöborna exponeras för lägre halter än WHO:s riktvärde (10 µg/m³) vilket är ett av miljöprogrammets mål till 2030. Arbetet med årets luftkvalitetsmätningar pågår enligt plan. Resultaten av föregående års fladdermusinventering samt en undersökning av ålgräsets täckningsgrad och djuputbredning presenterades också för nämnden under perioden. Undersökningen visade på friska bestånd av ålgräs. Planerade inventeringar av steklar och fjärilar pågår.

Uppföljning och bedömning av bidragen till kommunfullmäktigemålen

Miljönämnden arbetar aktivt med att främja mänskliga rättigheter genom vägledande principer och olika initiativ. Exempelvis har nämnden fortsatt arbetet med att införa ett barnrättsperspektiv i beslut och processer som påverkar barn och unga. Nämnden har under delåret tagit fram en rutin för prövning av barnets bästa som ger vägledning kring vilken typ av barnkonsekvensanalys som behöver genomföras för olika typer av beslut och processer. En utförlig uppföljning av det rättighetsbaserade arbetet kommer att presenteras i samband med årsanalysen.

Målområde - En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att ge barn och unga goda uppväxtvillkor

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Under mandatperioden bidrar miljönämnden till förflyttning mot målet genom att inom ramen för nämndens tillsynsarbete arbeta för att miljöer där barn och unga vistas är hälsosamma och trygga.

Nämnden bidrar också genom att fortsätta samordna arbetet inom Klimatomställning Malmö och inom den övergripande processen för Malmös miljö- och naturarbete, vilka är arbetsprocesserna för genomförandet av Malmö stads miljöprogram 2021 - 2030. Klimatförändringarna påverkar barn och ungas uppväxtvillkor negativt. Genom att arbeta med klimatomställningen och med att anpassa staden till rådande klimatförändringar kan miljönämnden bidra till att skydda barn och unga mot klimatrelaterade risker. Arbetet bidrar till exempel till att möjliggöra att barn får växa upp i områden som är mindre utsatta för följderna av ett förändrat klimat, och till att alla barn ska ha tillgång till rekreativa naturvärden. Under våren har bland annat samarbetet med Stockholm Environment Institute fördjupats rörande arbetet med att kartlägga områden i staden som är sårbara utifrån ett värmeperspektiv.

Genom att prioritera branscher som har stor påverkan för barn och unga bidrar hälsoskyddstillsynen till målet. Branscher som särskilt har fokus på barn och unga är förskole- och skoltillsynen, bostadstillsynen, badtillsynen och omsorgsboendetillsynen. Alla dessa branscher följer beslutad tillsynsplan och beräknas att genomföras i sin helhet. Vanliga avvikelser som blir åtgärdade efter vår tillsyn inom förskole- och skoltillsynen, badtillsynen och tillsynen på hygieniska verksamheter är ventilation, fukt, städning/hygien och egenkontroll.

Genom den uppsökande bostadstillsynen kan nämnden nå ut till personer som kanske inte känner till sina rättigheter eller anmäler olägenheter. Den uppsökande tillsynen upplevs här vara mer effektiv då verksamheten kan angripa fastigheter med strukturella brister i stället för att göra punktinsatser. Inom den uppsökande bostadstillsynen har det hittills i år startats 21 ärenden. I dagsläget handläggs 54 aktiva ärenden och nio ärenden har avslutats. Vanliga avvikelser som blir åtgärdade på grund av tillsynen är exempelvis ventilation, fuktskador och för låg inomhustemperatur.

Inom ramen för nämndens arbete med miljöprogrammet har ett arbete påbörjats med att revidera Malmö stads handlingsplan för utfasning av konstgräsplaner. Under våren har en förstudie genomförts inför revideringen. Syftet med förstudien var att ge rekommendationer avseende på vilka sätt handlingsplanen bör revideras. Själva revideringsarbetet påbörjas under hösten och beräknas vara färdigt senast hösten 2025. Miljönämnden har som planerat även deltagit i arbetet med åtgärdsprogrammet mot omgivningsbuller 2024-2033, vilket leds av tekniska nämnden. Förstudien visade tydligt att handlingsplanen bör revideras för att vara ändamålsenlig. Det framkom även att nuvarande handlingsplan upplevs som inaktuell och svår att använda i berörda verksamheter då kravet på utfasning är svårt att uppnå på grund av brist på alternativ. Erfarenheterna sedan handlingsplanen togs fram 2018-2019 är att marknaden inte kunnat presentera något alternativ till gummigranulat som uppfyller de krav Malmö stad ställer på materialet. Det har även kommit ny EU-lagstiftning (Engångsplastdirektivet) som uttryckligen förbjuder försäljning av gummigranulat från och med år 2031.

Miljönämnden kommer att leda arbetet med revideringen av handlingsplanen under det kommande året. Det behöver läggas vikt på dialog mellan berörda nämnders verksamheter då det finns målkonflikter mellan beslut om utfasning å ena sidan, och utökning av antalet konstgräsplaner å andra sidan.

Indikatorer:

- Utvärdering av arbetet med att revidera handlingsplan för utfasning av konstgräsplaner.

Rapporteringen av arbetet ovan visar att en nödvändig förstudie genomförts innan arbetet med själva revideringen påbörjats. I arbetet med förstudien genomfördes intervjuer med nyckelpersoner i berörda verksamheter. Styrgruppen för stadens strategiska kemikaliearbete har tagit beslut om att tillsätta en arbetsgrupp, ledd av miljönämndens miljöstrategiska avdelning, för att genomföra revideringsarbetet under det kommande året. Arbetet hittills bedöms medföra tillräckliga förutsättningar för att genomföra revideringen inom utsatt tid.

- En analys, beskrivning och uppskattning av vilka effekter nämndens tillsyn haft på barn och ungas skydds- och riskfaktorer.

Tillgång till hälsosamma vistelsemiljöer inom förskola, skola, fritid och bostäder är skyddsfaktorer av vikt för barn och ungas uppväxtvillkor. Nämndens miljö- och hälsoskyddstillsyn samt livsmedelskontroll inom förskola, skola, fritidsverksamhet och bostäder är en förutsättning för att barn och unga kan vistas i goda och hälsosamma vistelsemiljöer. Barn och ungas uppväxtvillkor och förutsättningar att tillgodogöra sig undervisning och lärande påverkas av vilka vistelsemiljöer de befinner sig i. Nämndens tillsynsarbete ökar förutsättningarna för mer jämlika möjligheter längre fram i livet. Vid prioritering av tillsynsuppdraget har hänsyn tagits till att barn är en känslig målgrupp med särskilda behov som behöver beaktas för att bidra till en positiv framtida utveckling. Genomförd hälsoskyddstillsyn av förskolor, skolor och fritidsverksamhet har lett till sunda och hälsosamma vistelsemiljöer både inom- samt utomhus. Fokus har legat på god ventilation, minskade bullernivåer, fungerande städ- och smittspridningsrutiner, sanerad mark samt tillgång till god luftkvalitet. Nämndens ansvar för tobakstillsyn är även en skyddsfaktor för barn och ungas uppväxtvillkor och bidrar till att minska tillgång till tobak och negativa hälsoeffekter av tobaksbruk. Genomförd bostadstillsyn i bland annat socioekonomiskt utsatta områden har bidragit till mer hälsosamma bostäder och välskötta bostadsområden av betydelse för den upplevda tryggheten i barn och ungas närområde, vilket även är en skyddsfaktor för barns uppväxtvillkor. Den myndighetssamverkande tillsynen inom miljö- och hälsoskydd samt livsmedelskontroll genom Tryggare Malmö har bidragit till att fler verksamheter följer gällande lagstiftning, och fler barn och unga får tillgång till mer hälsosamma och trygga vistelsemiljöer.

Genomförd livsmedelskontroll har under delåret lett till säkra, korrekt märkta livsmedel och säker allergikosthantering i skola och förskola, vilket är ytterligare en skyddsfaktor för barn och ungas uppväxtvillkor. Genom livsmedelskontrollerna har barn och unga fått tillgång till hälsosamma och säkra livsmedel av betydelse för deras liv, hälsa och utveckling.

Sammantaget har nämndens tillsyns- och kontrolluppdrag under delåret bidragit till att stärka skyddsfaktorerna för barn och unga, då hälsosamma skolmiljöer och bostäder samt förbättrade bostadsområden påverkar deras upplevda trygghet, koncentrationsförmåga samt psykiska och fysiska hälsa. Tillgång till hälsosamma och tryggare vistelsemiljöer har ökat barn och ungas förmåga att tillgodogöra sig undervisning och lärande, vilket är av vikt för deras fortsatta utveckling och jämlika uppväxtvillkor.

- Procentuell andel utförd styrd tillsyn på förskolor och skolor jämfört med tillsynsplanen

Antalet genomförda tillsynsbesök på förskolor under perioden är 106 av planens 141, vilket motsvarar 75 procent. Det är inte planerat för någon tillsyn på skolor under året.

Bedömning av förväntad utveckling av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Förväntas uppnås

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 förväntas uppnås. Bedömningen baseras på utvecklingen och genomförandet av de planerade bidragen under perioden.

Målområde - En attraktiv stad för arbete och hållbar tillväxt

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att skapa goda villkor och förutsättningar för stadens attraktivitet och näringsliv

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Under mandatperioden bidrar miljönämnden till förflyttning mot målet genom att vidareutveckla sin serviceinriktade myndighetsutövning i syfte att bidra till att förbättra näringslivets ramvillkor.

Under mandatperioden bidrar miljönämnden även till målet genom att fortsätta processleda Klimatomställning Malmö. Det långsiktiga arbetet kopplat till kommunfullmäktigemålet bedrivs genom framtagande och genomförande av färdplaner inom olika identifierade omställningsområden, till exempel elförsörjning och cirkulär ekonomi. Nämnden kan bidra till en grön tillväxt genom att verka för att skapa förutsättningar för näringslivet att etablera sig och växa på ett hållbart sätt. En del i detta är att inom Klimatomställning Malmö samordna Malmö stads arbete för ett mer leveranssäkert energisystem och verka för att öka tillgången på tillförlitlig, prisvärd och hållbar energi. Genom det arbetet bidrar nämnden till att förbättra näringslivets möjligheter att bedriva verksamhet och i förlängningen till stadens attraktivitet och en grön tillväxt.

Som en del i att förbättra näringslivets ramvillkor arbetar nämnden för att utveckla den serviceinriktade myndighetsutövningen. Rådgivning och service är en naturlig del av myndighetsutövningen som ska underlätta för företagen.

Miljönämndens kontroll- och tillsynsverksamhet mäts varje år genom Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) servicemätning av kommunernas myndighetsutövning, Insikt. Syftet med undersökningen är att följa upp hur kommunens service utvecklas i termer av kundupplevd kvalitet. Frågor ställs inom sex olika serviceområden; information, tillgänglighet, bemötande, kompetens, rättssäkerhet och effektivitet samt tre övergripande kundnöjdhetsfrågor (NKI, nöjd kund-index). Insikt riktar sig endast till verksamhetsutövare och fastighetsägare och är därmed inte ett heltäckande mått på hur nämnden uppfattas. Resultatet för helåret 2023 för de tre myndighetsområdena var ett NKI-värde om 79 av 100 för livsmedelskontrollen, 62 för miljöskyddet och 70 för hälsoskyddet. Motsvarande siffror för 2022 var 78, 57 och 65. De serviceområden, enligt Insikt, som har störst förbättringspotential är:

- Kompetens, och då främst förmågan att ge råd och vägledning hos livsmedelskontrollen och miljöskyddet.
- Effektivitet, framför allt avseende rutiner för handläggning hos miljöskyddet.
- Rättssäkerhet, med avseende på motivering av ställningstaganden och beslut hos hälsoskyddet.

Inom verksamheten för livsmedelskontroll har en fördjupad dialog genomförts med medarbetarna om resultatet av Insikt. Syftet var att handläggarnas förståelse ska öka så att de kan agera för att förbättra servicenivån. En analys av resultatet pågår och åtgärder kommer att tas fram och arbetas vidare med under hösten inom såväl verksamheten för livsmedelskontroll som miljö- och hälsoskyddstillsyn.

Miljönämnden bidrar till rättvisa villkor och en sund konkurrens inom näringslivet genom sitt tillsyns- och kontrollarbete. Genom likvärdiga kontroller och bedömningar, uppsökande tillsyn samt en hög och jämn kompetens hos inspektörerna skapar nämnden rättvisa förutsättningar för verksamheterna i Malmö.

Kontinuerligt arbete pågår för att ha uppdaterade rutiner och mallar samt aktuell och tydlig information på malmo.se. I samband med tillsyns- och kontrollbesök lämnas kontinuerligt information om ny lagstiftning eller annan information som är relevant för den specifika verksamheten. Vid behov genomförs även möten med enskilda företag och branschorganisationer för informationsutbyte och dialog.

Livsmedelskontrollen har skapat ett bra samarbete med Malmö stads kontaktcenter och företagslotsen som hanterar den första rådgivningen till företag men kan kontakta miljönämnden för specialiserad rådgivning. Detta samarbete kommer fortsätta vidareutvecklas framöver för att ge en bättre service till företagen. Miljö- och hälsoskyddet har påbörjat ett snarlikt arbete med en förhoppning om att minska onödig efterfrågan per telefon och e-post, ge snabbare service och svar till företag samt ökad upplevelse av ett gott bemötande.

Nämnden utför också ett kontinuerligt förebyggande och rådgivande arbete i samband med registrering av livsmedelsverksamhet samt under ordinarie livsmedelskontroll. Under perioden har cirka 240 anmälningar om registrering av ny livsmedelsverksamhet inkommit och cirka 150 inspektioner har utförts på de nyetablerade livsmedelsföretagen. De flesta nya verksamheter har varit restauranger, caféer eller butiker där det skett ett ägarbyte i en befintlig livsmedelslokal. Nämnden utför även lokalbesök inför registrering för att underlätta för företagen att göra rätt från början i planering och utformning av lokalen. Under året har nämnden vidareutvecklat informationsmaterial till företagen samt säkerställt möjligheten till stöd och råd via telefonsamtal, e-post och besök på förvaltningen.

Arbetet med att utveckla Klimatkontrakt Malmö har fortlöpt under våren. Fokus har varit på att ta fram ett klimatkontrakt för föreningar, samt att utveckla klimatkontraktet för näringslivet. Webbplatsen för Klimatkontrakt Malmö med tillhörande e-tjänst har reviderats för att spegla det utvecklingsarbete som gjorts.

I början av juni månad genomfördes eventet ”Tillsammans ställer vi om” vilket var ett sätt att introducera ett större samverkanskoncept med syfte att ge Klimatomställning Malmö och staden flexibla verktyg och förutsättningar för att bygga upp omställningsarenor tillsammans med lokala aktörer och samarbetspartners. Eventet lockade ungefär 150 externa deltagare främst från näringslivet, men även från föreningar, akademi och andra offentliga verksamheter.

Under våren lanserades "Resurshubben i Malmö" som är en sektorsövergripande samverkansarena med syfte att samla lokala aktörer som vill driva på omställning till cirkulär ekonomi. Flera aktiviteter har genomförts i Resurshubben med fokus på bland annat cirkulära affärsidéer för små och mikroaktörer, livsmedelstema, samt tema textil, återbruk och lokal sortering.

Vårens intensiva utvecklingsarbete har utgått från ett möte med befintliga klimatkontraktaktörer i december 2023, samtal med enskilda aktörer, samt dialog med föreningslivet i framtagandet av klimatkontrakt för den ideella sektorn.

Samverkanskonceptet ”Tillsammans ställer vi om Malmö” ska fungera samlande och skapa en gemensam identitet som redan existerande initiativ kan knytas till för att skapa igenkänning och förflyttning i omställningsarbetet. Samtal har även initierats med kommunstyrelsens förvaltning med syfte att tillsammans skapa en bild av hur vi inom staden arbetar med att vara möjliggörare för företag och föreningar i deras klimatomställning, samt hur vi kan stärka vår interna kapacitet och systematik. Aktiviteter inom Resurshubben och externt riktade seminarier är exempel på initiativ som framöver kan arrangeras under samverkanskonceptets paroll.

För att säkerställa att konceptet Resurshubben kan hållas i gång och testas under en längre period har två projektansökningar gjorts under våren tillsammans med Minc och RISE. Båda ansökningarna har blivit beviljade och projekten håller på att formaliseras. Med externfinansieringen som grund ger detta förutsättningar för att Resurshubben ska kunna utvecklas som en del av ”Tillsammans ställer vi om Malmö”-konceptet.

Indikatorer:

- En utvärdering av arbetet med att utveckla Klimatkontrakt Malmö.

Arbetet med att utveckla Klimatkontrakt Malmö har pågått under hela första halvåret. Ett nytt format finns nu på plats med en grundtext som är densamma oavsett aktörsgroup. I den nya versionen ligger tyngdpunkten än mer på samverkan inom och mellan samhällets olika sektorer. Utöver grundtexten finns

bilagor som kan användas för att skapa samsyn och inriktning för kommande samarbeten, alternativt visa på klimataktörens åtagande i form av enskilda insatser. Det initiala mottagandet av det nya formatet har varit övervägande positivt men det är för tidigt att dra några slutsatser. Eventet ”Tillsammans ställer vi om” var en del av utvecklingsarbetet och genomfördes enligt plan och det kom in nyttiga förbättringsförslag som kan användas när liknande event arrangeras framöver.

Utvecklingstempot under våren var högt, krävde intern mobilisering och resurser. Det visar på behov av att ytterligare stärka nämndens interna kapacitet och systematik för att kunna facilitera strategisk aktörssamverkan på ett resurssmart sätt. Tillvaratagande av erfarenheter, feedback och de nya framtagna arbetssätt som utvecklades, är en viktig del av detta. Det finns även ett behov av att bygga upp närmare samarbete med stadskontoret, och att kroka arm med externa paraplyorganisationer eller nyckelaktörer inom branscher och sektorer för att hitta sätt att främja samverkan i den lokala omställningen. Nämnden har kommit en bra bit på vägen, samtidigt som det kvarstår mycket att göra framöver i arbetet med Klimatkontrakt Malmö.

- Antal underskrivna klimatkontrakt.

Antalet underskrivna klimatkontrakt uppgår till 53. Klimatkontraksaktörerna är i vissa fall nätverksorganisationer med flera aktörer under sig. Två exempel är LFM30 med ungefär 200 medlemmar, och Malmö Ideella med cirka 350 medlemmar.

- Sveriges kommuners och regioners så kallade Insiktsmätning där resultatet för Nöjd-kund-index (NKI) ska öka jämfört med föregående år.

Resultatet för helåret 2023 för de tre myndighetsområdena var ett NKI-värde om 79 av 100 för livsmedelskontrollen, 62 för miljöskyddet och 70 för hälsoskyddet. Motsvarande siffror för 2022 var 78, 57 och 65.

Bedömning av förväntad utveckling av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Förväntas uppnås

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 förväntas uppnås. Bedömningen baseras på utvecklingen och genomförandet av de planerade bidragen under perioden.

Målområde - En grön stad som leder klimatomställningen

Kommunfullmäktigemål - Malmö är en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser och är en klimatneutral stad 2030

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Under mandatperioden bidrar miljönämnden till förflyttning mot målet genom att fortsätta arbetet med att processleda Klimatomställning Malmö. Det långsiktiga arbetet kopplat till kommunfullmäktigemålet bedrivs genom framtagande och genomförande av sju färdplaner inom Klimatomställning Malmös identifierade omställningsområden, till exempel nettonollorganisation, uppvärmning och klimatsmart konsumtion. Utifrån färdplanerna som tagits fram ska nämnden ta fram ett kunskapsunderlag till stadens fortsatta arbete med strategi för kompensation för hur Malmö stads organisation kan bli klimatneutral, samt ta fram förslag till ramverk och strategi för en inkluderande och rättvis omställning.

Ett konsultuppdrag kring klimatkompensation slutfördes i början av året vilket utmynnade i ett kunskapsunderlag till det fortsatta arbetet med att ta fram Malmös strategi för kompensation. Strategin bör innehålla en bakgrund och Malmö stads förutsättningar inklusive juridiska förutsättningar. Vidare bör den innehålla de principer kring klimatkompensation som Malmö stad ämnar arbeta efter, samt möjliga kompensationsåtgärder och deras potential.

Under våren har dialog fortlöpt med Sysav angående deras CCS-anläggning. Ett resultat av arbetet är att Sysav och Malmö stad tecknat en avsiktsförklaring om köp av negativa utsläpp. Köp av negativa utsläpp genom CCS är en av flera möjliga åtgärder för att nå målet om en klimatneutral stad år 2030.

Avseende strategi och ramverk för en inkluderande och rättvis omställning har Klimatomställning Malmö tagit vidare det arbete som gjorts inom ramen för projektet RASK. Inledningsvis har arbetets fokus varit på att utveckla förståelsen för vad en inkluderande och rättvis omställning innebär. Såväl omvärldsanalys som workshops har genomförts, vilket bland annat bidragit till att olika typer av lokal orättvisa kopplat till ansvar, effekter, resurser, kunskap och delaktighet identifierats. Nämndens arbete har bland annat fått stöd av projektet Neutralpositivt Malmö och deltagandet i ICLEI-projektet "INCLU:DE". Genom det sistnämnda har Malmö fått direkt tillgång till hur andra städer praktiskt hanterat inkluderings- och rättvisefrågor och introducerats i ICLEI:s "Equitable transition guide" som exempel på hur lokala ramverk kan utvecklas.

Vårens omvärldsbevakning och workshops har lagt en bra grund för det fortsatta arbetet med att ta fram ett lokalt ramverk för inkluderande och rättvis klimatomställning i Malmö.

Indikatorer:

- Koldioxidutsläpp (kg) från förtroendevaldas och anställdas flygresor.

Nämndens förtroendevalda och anställda har genomfört 42 enkelresor till/från utlandet under perioden januari till och med juli, vilket medfört koldioxidutsläpp som uppgår till 14 043 kg. Sex av resorna är gjorda av medarbetare på en annan förvaltning inom ramen för projektet "SchoolFood4Change".

- Utvärdering av hur nämnden prioriterat resurser i arbetet med att nå målen för att minska koldioxidutsläppen, samt analys av hur arbetet fortskrider.

Under våren har fyra av Klimatomställning Malmös färdplaner färdigställts och godkänts av beställargruppen; klimatsmart konsumtion, klimatneutralt byggande, mobilitet och cirkulär ekonomi. Färdplanerna för omställningsområdena uppvärmning och elförsörjning har arbetats om och ska synkas med beslutet att skapa ett nytt kommunalt energibolag innan beslut i höst. Färdplanen för nettonollorganisation har skickats ut på remiss i staden. En ny styrgrupp har bildats för kommunfullmäktigemålet om en grön stad och Klimatomställning Malmö har stöttat med kunskapsseminarium i styrgruppens inledande arbete. I arbetet med att förankra färdplanerna i staden har det blivit tydligt hur arbetet med processen för klimatomställning utvecklas kontinuerligt och vävs samman med annan utveckling i staden. Genomförandet av åtgärder i färdplanerna pågår parallellt med att de färdigställts under våren och i höst kommer fokus att skifta mer mot genomförande och kommunikation. Klimatomställning Malmö har redan nu fått en tydligare hemvist på stadens intranät Komin.

Malmö stad är aktiv i samarbeten och utveckling av både regionala, nationella och internationella arenor. Under hösten 2023 lämnade Malmö in sin "Climate city contract"-ansökan och under våren kom besked från EU att Malmö godkänts och därmed får en mission label. Detta kan ses som en kvalitetsstämpel på hur arbetet med klimatomställning byggs upp i staden. Som en del av ansökan togs en engelsk version av "Klimatfärdplan Malmö 2030" fram. En kortare och mer pedagogisk version tas nu fram på svenska.

- Utvärdering av arbetet med att ta fram kompensationsstrategin och strategin och ramverket för inkluderande omställning.

Arbetet med strategin och ramverket för rättvis och inkluderande omställning pågår. Det är ett komplext uppdrag och framtagandet kan även ses som en lärandeprocess för organisationen vilket innebär att det inte är möjligt att redan nu utvärdera arbetet. Arbetet hittills under året presenteras i rapporteringen av nämndens bidrag till kommunfullmäktigemålet ovan.

- Antal underskrivna klimatkontrakt.

Antalet underskrivna klimatkontrakt uppgår till 53. Klimatkontraktaktörerna är i vissa fall nätverksorganisationer med flera aktörer under sig. Två exempel är LFM30 med ungefär 200 medlemmar, och Malmö Ideella med cirka 350 medlemmar.

Bedömning av förväntad utveckling av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

Förväntas uppnås

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 förväntas uppnås. Bedömningen baseras på utvecklingen och genomförandet av de planerade bidragen under perioden.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för ökad biologisk mångfald och ett ökat utbud av gröna miljöer i Malmö

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Under mandatperioden bidrar miljönämnden till förflyttning mot målet genom att fortsätta samordna den övergripande processen för Malmös miljö- och naturarbete. Det långsiktiga arbetet kopplat till kommunfullmäktigemålet bedrivs genom framtagande och genomförande av färdplaner för områdena Klimatanpassning och Mer natur.

Nämnden har genom två projekt genomfört karteringar och analyser över vilka områden i Malmö som har brist på grönska, har låg socio-ekonomisk status samt en hög sårbarhet för värmeböljor. Dessa kommer redovisas i en rapport som delges nämnden i oktober månad. Det pågår dialog med andra nämnder om hur denna kunskap kan användas i prioriteringar av projekt framöver.

Under året har nämnden lett arbetet med etablerandet av "urbant landskapslabb" vid Färjeterminalen i Nyhamnen. Projektets första initiativ, en urban skog, anläggs under 2025 med extern finansiering. Framöver kommer det inom ramen för landskapslabbet att bedrivs olika typer av tester både på land och i hamnbassängen. Att testa nya lösningar och tekniker för ökad grönska och ökade grönstrukturer är viktigt för att utveckla metoder som kan användas runt om i staden. Nämnden har en logisk roll som möjliggörare för denna typ av testverksamheter, ofta i samarbete med utförare hos exempelvis tekniska nämnden och servicenämnden.

Genom externfinansierade projekt har nämnden under året skapat förutsättningar för kompetenshöjning och utveckling av nya arbetssätt inom grönblå frågor. Projekten "ARCADIA", "Gestaltad urban grönska för en hälsosammare livsmiljö", "AGORA", och "Klimatanpassning tillsammans" har bidragit med inspel från forskare och experter som förbättrar möjligheterna att uppfylla miljöprogrammets mål. Det urbana landskapslabbet utgör Malmös insats i projektet "ARCADIA" där vi samarbetar lokalt med Lund och Helsingborg kring just utveckling av grönblå testbäddar.

Inom ramen för genomförandet av mål 3 "Särskilt bevarandevärda arter ska värnas" i Naturvårdsplan för Malmö 2023–2030 har Malmö stad, med hjälp av upphandlade konsulter, identifierat och sammanställt en lista på 20 arter som anses speciellt värda att bevara i just Malmö. Arterna på denna lista samt deras livsmiljöer ska stärkas genom till exempel riktade skötselinsatser och deras status i kommunen kommer särskilt följas upp. Framtagandet av denna lista utesluter inte att insatser kan krävas även för andra arter. Under 2024 har arbetet påbörjats med sammanställning av arternas utbredning och annan information som kan vara till hjälp för framtida insatser.

Indikatorer:

- En utvärdering av arbetet med utveckling av testbäddar i grönblå frågor.

Det är ännu för tidigt för att utvärdera slutresultatet av testbäddarna. Det är dock tydligt att test och piloter möjliggör nytänkande och mer ambitiösa åtgärder som kan skalas upp i linjeverksamheten. På så sätt kan miljönämnden bidra till färdplanernas genomförande. Ett första exempel på detta är den urbana skogen som byggs under 2025 i det urbana landskapsläbber i Nyhamnen. Genomförandet av testbäddarna har möjliggjorts av utveckling av externfinansierade projekt, och projekt inom den klimatstrategiska budgeten. En nyckelfaktor har varit ett gediget samverkansarbete med verksamheter i andra nämnder. Att initiera och driva testbäddar kräver ett långsiktigt engagemang i de områden de förläggs, vilket i sin tur förutsätter att nämnden är närvarande i exploaterings- och utvecklingsprojekt i stadens geografier.

- En utvärdering av arbetet med att identifiera och åtgärda bristområden för urban grönska ur ett sårbarhets- och rättviseperspektiv.

Arbetet med en första kartering av social sårbarhet för klimatrisker är påbörjad och förväntas bli klar enligt plan. Det pågår ett arbete för att ta fram en metod för att analysera brist på grönska utifrån ett rättviseperspektiv tillsammans med SLU. Under hösten kommer ytterligare analysarbete genomföras med målsättningen att kunna presentera skarpa rekommendationer kring åtgärder och för fortsatt arbete. Analyserna är viktiga underlag för framtida prioriteringar av stadens arbete med grönska och klimatanpassning.

Bedömning av förväntad utveckling av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Förväntas uppnås

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 förväntas uppnås. Bedömningen baseras på utvecklingen och genomförandet av de planerade bidragen under perioden.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en långsiktigt hållbar elförsörjning samt ökad energieffektivisering

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Under mandatperioden bidrar miljönämnden till målet genom att fortsätta processleda Klimatomställning Malmö. Det långsiktiga arbetet kopplat till kommunfullmäktigemålet bedrivs genom framtagande och genomförande av färdplanerna för elförsörjning och uppvärmning.

Utifrån färdplanerna som tagits fram deltar nämnden i utvecklingen av Stadionområdet till ett så kallat "Positive Energy District" genom att stötta planering och implementering av hållbara energilösningar i området och inleda arbetet med en storskalig testbädd för hållbar och resilient energiförsörjning till industrin i Norra hamnen i Malmö.

I början av 2024 inleddes arbetet inom ramen för projektet "PED Stepwise" med att samla alla aktörer och driva på för en distriktsbaserad energilösning för Stadionområdet. Lösningen planeras involvera bland annat solcellsinstallationer, energilagring, smart styrning och tillvaratagande av restvärmefflöden. För att implementera dessa har parallella processer startats upp i form av löpande möten med flera olika aktörer. Till exempel har möten anordnats med projektpartners och med stadsfastigheter under servicenämnden. Miljönämnden har genom stadens interna arbetsgrupp för Stadionområdet arbetat för att driva energifrågan.

Arbetet med att utveckla området till ett "Positive Energy District" har fått en bra start, dels genom mobilisering i de ordinarie stadsutvecklingsprocesserna, dels genom projektverksamhet med extern

finansiering. Den inledande planeringen och samordningen som genomförts hittills har skapat goda förutsättningar för den fortsatta utvecklingen av Stadionområdet.

Det missionsorienterade arbetssättet med att realisera en testbädd på systemnivå för hållbar och resilient energiförsörjning i Malmös hamnområde har fortsatt inom ramen för det externfinansierade projektet "Malmö Energy Lab". Arbetet har utgjorts av projektplanering och analys av förutsättningarna för flexibilitet, samt ett studiebesök till industriområdet i Norra hamnen. Arbetet hittills har varit framgångsrikt, till stor del på grund av att projektet skapar en plattform för samverkan mellan flertalet nyckelaktörer relaterat till Malmös energiförsörjning med utgångspunkt i gemensamma målsättningar.

Indikator:

- Antal erbjudna och antal genomförda besök som miljöinspektörer gör tillsammans med energirådgivare.

För att stötta företag med energieffektivisering var det planerat att nämndens energirådgivare skulle delta vid inspektörernas tillsynsbesök inom vissa branscher. Dialog och samarbete har skett mellan energirådgivarna och inspektörerna, det har tagits fram ett informationsmaterial att dela ut vid tillsyn. Samarbetet under perioden har skett inom fordonsbranschen. Då de olika verksamheterna har olika finansieringsmodell har dock gemensamma besök inte blivit av. Energirådgivarna är finansierade med externa medel och rådgivningen ska vara kostnadsfri. Tillsynen är avgiftsfinansierad, det i sig innebär att, om inspektörerna blir kvar vid besöket längre än planerat så kommer det antingen leda till en ökad kostnad för verksamhetsutövarna eller att den skattefinansierade delen av tillsynen ökar. Nämndens verksamheter fortsätter arbeta för att hitta en lösning på detta.

Nämndens energirådgivare samt livsmedelsinspektörer har uppdaterat informationsblad om energirådgivning gällande livsmedelsanläggningar (restauranger, butiker) som ska delas ut vid inspektioner för att stötta företagen med deras energieffektivisering.

Bedömning av förväntad utveckling av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Förväntas uppnås

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 förväntas uppnås. Bedömningen baseras på utvecklingen och genomförandet av de planerade bidragen under perioden.

Målområde - En mer jämlik stad

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för stärkt delaktighet och ökad social sammanhållning genom lokal utveckling samt goda och tillgängliga livsmiljöer i hela staden

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Under mandatperioden bidrar miljönämnden till en förflyttning mot målet genom att fortsätta processleda Klimatomställning Malmö och den övergripande processen för Malmös miljö- och naturarbete, inte bara för en grön utan också för en rättvis klimatomställning och klimatanpassning. Rätt utfört ska detta arbete resultera i positiva effekter för den sociala hållbarheten, eftersom det handlar om att motverka att vissa områden är mer utsatta för följderna av ett förändrat klimat än andra och att skapa goda och tillgängliga livsmiljöer i hela staden med en jämlik tillgång till rekreativa naturvärden. Detta kan minska effekterna av segregationen och i förlängningen bidra till ökad social sammanhållning.

För att uppnå en rättvis och jämlik klimatomställning där alla Malmöbor har förutsättningar att leva ett gott liv inom gränserna för vad planeten klarar av behövs ett kommunövergripande arbete för en lokal utveckling och ett arbetssätt för långsiktig hållbar utveckling även i områden med stor andel befintlig bebyggelse. Nämndens bidrag inom detta område är att med grunden i kunskapskartläggning och

samordning agera möjliggörare genom framtagande och genomförande av färdplaner inom Klimatomställning Malmö och färdplanen för Klimatanpassning.

Miljönämnden arbetar för goda och tillgängliga livsmiljöer i hela staden genom nämndens bostadstillsyn. Hälsa är en mänsklig rättighet och en hälsosam bostadsmiljö är central för individens möjlighet att vidhålla en god hälsa. Boende i socioekonomiskt svaga områden kontaktar i mindre utsträckning myndigheten vid problem i boendemiljön. Genom nämndens arbete med uppsökande bostadstillsyn bidrar nämnden till att minska de strukturella skillnaderna i Malmöbornas hälsa och att säkerställa Malmöbornas likvärdiga tillgång till denna del av nämndens verksamhet, oavsett var i staden de bor.

Miljönämnden har under 2024 fortsatt att bedriva områdestillsyn på Rosengård vilket innebär att tillsyn genomförs regelbundet. Resultatet av besöken som gjorts hittills i år visar att det fortsatt förekommer problematik kopplat till råttor och nedskräpning i området. Den sammanlagda upplevelsen är dock att det blivit bättre sedan tillsynen initierades för ungefär fem år sedan. Även om viss problematik kvarstår här håller nämnden på att se över möjligheten att börja inventera ett eller flera andra områden i staden.

I likhet med tidigare år hanteras områdestillsynen i samsyn med den miljöstrategiska verksamheten eftersom projektet "Hållbara Rosengård" fortlöpande pågår. Denna samsyn ses som en framgångsfaktor inom tillsynsområdet.

Det är även på gång att startas ett stadsövergripande arbete för att förebygga råttproblematik. Detta innebär ett samarbete med flera organisationer såsom tekniska nämnden och VA Syd.

Indikatorer:

- En utvärdering av arbetet med att utveckla klimatkontrakt för föreningar.

Arbetet med att utveckla klimatkontrakt för föreningar bestod av ett antal olika delar. Dels intern dialog inom staden och berörda nämnders verksamheter, dels dialog med Malmö Ideella och en dialogträff med representanter från lokala föreningar och förbund. Vidare har arbetet utgjorts av utveckling av teknik och e-tjänst, samt utveckling av klimatkontraktens innehåll och uppdatering av webbsidor på malmo.se. Klimatkontrakt för föreningar lanserades i juni månad och det är för tidigt för att närmare utvärdera arbetet.

- En utvärdering av arbetet med att identifiera och åtgärda bristområden för urban grönska ur ett sårbarhets- och rättviseperspektiv

Arbetet med en första kartering av social sårbarhet för klimatrisker är påbörjad och förväntas bli klar enligt plan. Det pågår ett arbete för att ta fram en metod för att analysera brist på grönska utifrån ett rättviseperspektiv tillsammans med Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Under hösten kommer ytterligare analysarbete genomföras med målsättningen att kunna presentera skarpa rekommendationer kring åtgärder och för fortsatt arbete.

Bedömning av förväntad utveckling av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Förväntas uppnås

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 förväntas uppnås. Bedömningen baseras på utvecklingen och genomförandet av de planerade bidragen under perioden.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att stärka det förebyggande arbetet och minska brottsligheten

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Under mandatperioden bidrar miljönämnden till förflyttning mot målet genom att fortsätta genomföra

uppsökande myndighetsgemensam tillsyn inom ramen för Tryggare Malmö. Bidraget förväntas leda till förflyttning mot kommunfullmäktiges mål då kommunala och statliga myndigheters tillsyn har visat sig vara ett effektivt verktyg för att främja trygghet och förebygga brottslighet, särskilt när flera samhällsaktörer och myndigheter samverkar. Tryggare Malmö är en del av Malmö stads särskilda insats för ökad trygghet och säkerhet i Malmö genom samverkan mellan såväl kommunala som statliga myndigheter. Tryggare Malmö är också en del i nämndens rättighetsbaserade arbete.

Under perioden har 156 samordnade kontroller genomförts tillsammans med andra myndigheter vilket resulterat i över 300 krav på åtgärder från de deltagande myndigheterna. En betydande del av kontrollerna har genomförts i utsatta och i riskområden där otryggheten är högre. Tillsyn har utförts av livsmedelsverksamheter, butiker, otillåtna miljöfarliga verksamheter, nedskräpning, olovliga boenden, samlingslokaler, hygieniska behandlingslokaler, livsmedelstransporter, fordonsbranschen samt bygg- och rivningsavfall.

De åtgärder som vidtagits från nämndens sida för att öka tryggheten och minska brottsligheten är att det upprättats 14 åtalansmälningar gällande brott mot miljöbalken samt två åtalansmälningar gällande brott mot livsmedelslagstiftningen. Majoriteten av de åtalansmälningar som skickats till Polismyndigheten handlar om otillåtna miljöfarliga verksamheter och livsmedelsbrotten handlar om brister i spårbarhet och misstanke om att man använt stulet kött i restaurangverksamhet samt att man vilselett konsumenterna i ett fall. Vidare har kontrollerna lett till att miljönämnden ansökt om utdömande av vite vid 31 tillfällen där verksamheterna inte efterlevt meddelade beslut om rättelse eller förbud. Vidare har det under perioden fattats fyra förbud mot olovliga boenden, 17 förbud att släppa ut livsmedel på marknaden, 38 beslut om sanktionsavgifter har fattats samt 8 förbud mot att bedriva miljöfarlig verksamhet. Vidare har tillsynen resulterat i att totalt 9 275 kg osäkra livsmedel stoppats från att släppas ut på marknaden. En betydande del av det stoppade livsmedlen misstänks vara stöldgods eller svarthandel då ingen spårbarhet kan uppvisas.

Miljönämnden har även regelbundet deltagit i "samverkan Möllan" som är ett viktigt forum där olika förvaltningar, Polisen, fastighetsägare, ordningsvakter och civilsamhället är representerade. På dessa möten kan en problembild delas som ger möjlighet att sätta in specifika tillsynsinsatser efter de behov som de olika aktörerna lyfter med målet att bidra med skyddsfaktorer för de som bor och verkar i området. När det gäller nämndens tillsyn på Möllevången så har den bland annat resulterat i att fyra beslut tagits mot kosmetiska produkter som innehåller förbjudna ämnen samt fyra beslut mot försäljning av särskilt farliga e-cigarettor och e-vätskor.

Inom Tryggare Malmö ser nämnden att de kontroller som utförs samordnat med andra myndigheter har varit framgångsrika då vi tillsammans får tillgång till en långt större verktygslåda än vad vi får när vi jobbar på vars ett håll. I en hel del av de verksamheter som kontrolleras bryter de inte bara mot livsmedelslagstiftningen eller miljöbalken utan fuskar även med bidrag, avsaknad av bygglov för att bedriva verksamheten, arbetslivskriminalitet, penningtvätt och liknande. Det är därför nödvändigt att kontrollerna utförs av flera olika myndigheter för att minska brottsligheten som pågår i staden.

Tryggare Malmö har sedan ett antal år tillbaka rapporterat/tipsat om vi ser tecken/indikatorer på misstänkt människohandel och eller exploatering i de verksamheter som kontrolleras som en del av handlingsplanen "Fri från våld". Detta fokus har resulterat i att totalt 70 tips överlämnats till Polisen. Under delåret har det vid två tillfällen noterats indikationer på människohandel/exploatering varpå två tips överlämnats till Polismyndigheten.

Indikator: Antal samordnade myndighetsgemensamma tillsynsbesök.

156 tillsynsbesök.

Bedömning av förväntad utveckling av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Förväntas uppnås

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 förväntas uppnås. Bedömningen baseras på utvecklingen och genomförandet av de planerade bidragen under perioden.

Målområde - En god organisation

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad är en attraktiv och inkluderande arbetsgivare genom att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Under mandatperioden bidrar miljönämnden till förflyttning mot målen genom aktiviteter som inriktar sig mot att stärka arbetsmiljön för medarbetarna genom att förena en väl fungerande verksamhet med ett långsiktigt hållbart arbetsliv. Det innebär bland annat att arbeta för att förebygga ohälsa och stärka säkerheten. Genom ett arbetsklimat som präglas av öppenhet och tillit skapas förutsättningar för delaktighet, engagemang och trivsel.

Miljönämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål om att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar genom ett arbetsklimat som präglas av öppenhet och tillit skapas förutsättningar för delaktighet, engagemang och trivsel. Genom att följa och arbeta utifrån Malmö stads HR-processer kan nämnden säkerställa en god arbetsmiljö med systematiskt arbetsmiljöarbete och trygga anställningar.

Miljönämnden har övervägande tillsvidareanställningar med ett heltidsmått på 40 timmar per vecka utan delade turer. Nämnden har inga medarbetare som är ofrivilligt deltidsanställda och få timavlönade medarbetare. Trygga anställningar och en god arbetsmiljö utgör en bra grund för både medarbetarnas hälsa och deltagande, men även för verksamhetens effektivitet och kvalitet.

Upplevelsen av den första tiden i en ny anställning och introduktionen är viktig och påverkar både hur snabbt en medarbetare kommer in i sitt nya uppdrag och trivsel men också hur länge medarbetaren väljer att stanna på arbetsplatsen. Miljönämnden har under våren påbörjat ett samarbete med övriga nämnder i det tekniska klustret i syfte att hitta gemensamma nämndare i introduktionen och dela material, detta samarbete kommer att fortgå under hösten. Samtidigt pågår ett arbete med att skapa en större tydlighet i ansvarsfördelningen av en ny medarbetares introduktion.

Uppföljning och analys av inrapporterade tillbud och arbetsskador genomförs som helhet i årsanalysen. Miljönämnden har under delåret fått in 9 tillbud och 2 arbetsskador varav 5 av dessa i form av färdolycksfall. Det mest förekommande tillbudet är olika hotfulla situationer mellan medarbetare och verksamhetsutövare som uppstår i samband med kontroll och tillsyn. Under delåret har miljönämnden tagit fram en ny och uppdaterad rutin för hot- och våldssituationer.

Miljönämndens bidrag till målet kommer att följas upp genom en utvärdering av arbetet med att förstärka chefernas förutsättningar för ett gott ledarskap. Utvärderingen kommer att göras i samband med årsanalysen och även efter att planerade aktiviteter är genomförda.

Bedömning av förväntad utveckling av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Förväntas uppnås

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 förväntas uppnås. Bedömningen baseras på utvecklingen och genomförandet av de planerade bidragen under perioden.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en god kompetensförsörjning, bland annat genom ökat samarbete mellan kommunens nämnder

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Under mandatperioden bidrar miljönämnden till förflyttning mot målet genom proaktiva insatser där nämnden stärker sitt samarbete med lärosätena. Nämndens kompetensförsörjning hänger också tätt ihop med ett hållbart arbetsliv och en god arbetsmiljö samt med medarbetarnas möjlighet att utvecklas i sin yrkesroll. Genom att vidareutveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet ska miljönämnden skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Genom en god kommunikation och ett utvecklande förhållningssätt mellan medarbetare och chefer skapas förutsättningar för trivsel och en ökad vilja att stanna kvar på arbetsplatsen.

Miljönämnden arbetar för att attrahera och rekrytera medarbetare med rätt kompetens och för att tillvarata medarbetarnas kompetens och utveckling på bästa sätt. Detta är en förutsättning för nämndens verksamhet och utveckling. Nämnden ska vara en förebild som arbetsgivare med goda anställnings- och arbetsvillkor samt meningsfulla och stimulerande arbeten med utvecklingsmöjligheter för medarbetarna.

Miljönämnden följer Malmö stads process för kompetensbaserad rekrytering och säkerställer därigenom att medarbetare rekryteras utifrån verksamhetens behov och att rekryteringsprocessen genomsyras av jämställdhets-, jämlikhets- och ett antidiskrimineringsperspektiv utifrån diskrimineringslagstiftningens grunder.

Under delåret har personalomsättningen inom nämndens verksamheter minskat i förhållande till samma period 2023.

Nämnden samarbetar med andra nämnder på flera olika sätt. Det fördjupande samarbetet inom det tekniska klustret möjliggör att nämnderna kan dela kompetens, erfarenheter samt etablera gemensamma planeringsinriktningar. Exempel på detta är samarbete mellan stödfunktioner, framförallt inom HR och kansli och utvecklingsfrågor.

Bedömning av förväntad utveckling av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Förväntas uppnås

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 förväntas uppnås. Bedömningen baseras på utvecklingen och genomförandet av de planerade bidragen under perioden.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ger en god och likvärdig service

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Under mandatperioden bidrar miljönämnden till förflyttning mot målet genom att fortsätta arbetet med att utveckla och förbättra den serviceinriktade myndighetsutövningen och med att anpassa arbetssätt och kommunikation utifrån mottagarens behov.

Miljönämnden arbetar aktivt med rådgivning och service till verksamhetsutövare och Malmöbor. I detta ingår att ha en hög tillgänglighet och snabb återkoppling på inkommande frågor. Nämnden har under delåret bland annat genomfört kompetensutveckling av medarbetarna inom miljö- och hälsoskyddet i klarspråk, det vill säga hur man skriver på ett sätt som är tydligt och lätt att förstå samtidigt som det är rättssäkert. Utbildningen kommer att efterföljas av ett större arbete med fokus på avdelningens beslutsmallar som även inkluderar implementeringen av beaktande av barnrätt. Livsmedelsinspektörerna har gått en utbildning i konsten att skriva beslut samt uppdaterat rutiner och beslutsmallar. Genom att höja medarbetarnas kompetens i dessa frågor kan nämnden bidra till att alla Malmöbor och verksamhetsutövare får en god och likvärdig service som är fri från exkludering till följd av onödig användning av svåra facktermer, krångligt lagspråk och omedveten användning av ett språkbruk som reproducerar fördomar.

Under året har nämnden vidareutvecklat informationsmaterial till företagen samt säkerställt möjligheten till stöd och råd via telefonsamtal, e-post och besök. Genom diskussionsmöten, sam- och skuggkontroller samt granskning av varandras kontrollrapporter, bemötanden och beslut arbetar verksamheten för att öka samsynen inom kontrollen och tillsynen.

Verksamheten för livsmedelskontroll har utvecklat samarbetet med kontaktcenter och företagslotsen som hanterar den första rådgivningen till företag men kan kontakta oss för specialiserad rådgivning. Detta samarbete kommer fortsätta vidareutvecklas framöver. Miljö- och hälsoskyddet har påbörjat ett snarligt arbete med en förhoppning om att minska onödig efterfrågan per telefon och e-post, snabbare service och svar till medborgare och företag samt ökad upplevelse av ett gott bemötande.

Nämndens arbete med verksamhetsutveckling genom digitalisering har påverkats av personalomsättning, omorganisering av verksamhetsstödet och avsaknad av tekniska lösningar. Några steg har tagits under perioden men arbetet behöver växlas upp framöver för att effektivisera nämndens verksamhet och för att skapa ökade förutsättningar att leverera en god och likvärdig service till Malmöbor och andra aktörer.

Arbetet med att utveckla nämndens e-tjänster har pågått under en lång period då det har saknats en integration mellan nämndens verksamhetssystem och e-tjänsteplattformen. Under våren har integrationen kommit på plats och testats. Dock har inga e-tjänster med integrationen ännu lanserats på malmo.se. Lanseringen planeras ske under hösten. Utöver att det ska bli enklare för Malmöborna och andra aktörer ska e-tjänsterna resultera i effektivare handläggning av ärenden då administrationen minskar.

Nämndens arbete med att utveckla och säkerställa aktuell och tydlig information på malmo.se har fortgått men mycket finns kvar att göra. Arbetet fokuserar på att uppnå en mer öppen och effektiv myndighetsutövning, till nytta för Malmöbor och verksamhetsutövare. Inom verksamheten för miljö- och hälsoskyddet söks en studentmedarbetare som under hösten ska arbeta med benchmarking och ta fram förslag som ska bidra i arbetet med att utveckla den serviceinriktade myndighetsutövningen.

Arbetet med att uppdatera rutiner, handläggarstöd och beslutsmallar pågår fortlöpande både ur ett verksamhetsperspektiv och för att öka effektiviteten i handläggningen. Några exempel från året är framtagande av handläggarstöd för hantering av ärenden kring PCB-sanering av mark och underrättelser om påträffad förorening samt uppdatering av handläggarstöd för köldmedierapportering och rutiner för värmepumpar samt alkoholserving.

- Indikator: En utvärdering av insatserna för att vidareutveckla den serviceinriktade myndighetsutövningen.

Målet ska följas upp genom en utvärdering av insatserna för att vidareutveckla den serviceinriktade myndighetsutövningen. En plan för genomförandet av utvärdering ska tas fram under hösten och resultatet av utvärderingen planeras att presenteras i årsanalysen.

Bedömning av förväntad utveckling av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Förväntas delvis uppnås

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 förväntas uppnås delvis. Bedömningen baseras på utvecklingen och genomförandet av de planerade bidragen under perioden.

Ekonomisk utveckling under året

Budgetavvikelse

Driftbudget

Tkr	Utfall jan-aug	Prognos helår
Nettokostnad	-51 143	-83 510
Kommunbidrag	53 243	83 510
Resultat (budgetavvikelse)	2 100	0

Viktiga förklaringar

Prognostiserad budgetavvikelse helår - viktigaste förklaringar	Prognos helår
Minskade intäkter för projekt och tillsyn	-4 000
Minskade personalkostnader till följd av vakanser	2 000
Lägre kostnader för projektverksamheten	2 000
Summa budgetavvikelser	0

Investeringsram

Tkr	Prognos	Budget	Avvikelse
Mätutrustning	500	500	0
Kontorsinventarier	500	500	0

Analys av avvikelse i förhållande till nämndens driftbudget

Nämnden redovisar ett positivt resultat för januari till augusti på 2 100 000 kronor och den samlade bedömningen för 2024 är en prognos med ett resultat på noll kronor. Periodens underskott för den Miljöstrategiska avdelningen beräknas hämtas in under de sista fyra månaderna till följd av ökade projektintäkter per månad. Överskottet på verksamhetsstödet som bland annat beror på vakanser och senarelagda utvecklingsprojekt inom digitalisering kommer användas till nödvändiga uppgraderingar av IT-utrustning och uppstart av digitaliseringsaktiviteter. Efterhandsdebiteringen och ny riskklassificering av objekt gällande livsmedelskontrollen beräknas följa budget.

I tabellen nedan framgår resultatet för perioden och prognosen per avdelning.

Resultatenhet	Nettokostnad	Kommunbidrag	Resultat jan-aug	Prognos 2024
Miljönämnd	367	0	367	0
Verksamhetsstöd	436	1 920	2 356	200
Miljöstrategiska avdelningen	-29 916	28 298	-1 618	0
Avdelningen för miljö- och hälsoskydd	-12 889	13 246	358	-200
Avdelningen för livsmedelskontroll	-9 140	9 779	639	0
Totalt	-51 143	53 243	2 100	0

Analys av avvikelse i förhållande till nämndens investeringsram

Nämnden prognostiserar ingen avvikelse i förhållande till investeringsramen på 1 000 000 kronor.

Nettokostnadsutveckling

Tkr	Prognos 2024	Utfall 2023	Förändring i %
Intäkter	116 589	108 574	7,4
Kostnader	-200 099	-192 612	3,9
Nettokostnad	-83 510	-84 038	-0,6

Analys av nettokostnadsutveckling

Nettokostnaderna för 2024 beräknas minska 0,6 procent motsvarande 528 tkr (tusentals kronor) jämfört med föregående år. Nettokostnaderna utgör de intäkter minus kostnader som finansieras med nämndens kommunbidrag. 2024 beräknas nettokostnaden vara noll det vill säga det samma som kommunbidraget vilket medför ett nollresultat för nämnden.

Tabell: Nettokostnadens finansiering jämfört med 2023

Orsak	Förändring (tkr)	Förändring (procent)
Nämndsbudget 2024 (KF 231101-231102)	1 500	1,8 %
Kommunstyrelsen tilldelar miljönämnden 300 000 kronor från kommunstyrelsens anslag till förfogande inom finansiering för arbete inom klimatanpassning och resiliens, minskade växthusgasutsläpp och lokal miljö (KS 2024-04-10)	300	0,4 %
Medel till finansiering för arbete inom klimatanpassning och resiliens, förnybar energiförsörjning, cirkulär utveckling samt minskade utsläpp och lokal miljö. (KF 2023-06-21) utgår 2024	-1 000	-1,2 %
Fördelning av medel för att motverka segregation (Klimatambassadörer) (KF 2023-06-21) utgår 2024	-1 630	-2,0 %
Försämrat resultat 2024 jämfört 2023	302	0,4 %
Totalt	-528	-0,6 %

Resultaträkning

Tkr	Prognos	Budget	Avvikelse
Bidrag	18 688	20 688	-2 000
Övriga intäkter	97 901	99 901	-2 000
Totala intäkter	116 589	120 589	-4 000
Lönekostnader	-87 504	-88 884	1 380
PO-Pålägg	-39 652	-40 272	620
Övriga personalkostnader	-44	-44	0
Totala personalkostnader	-127 200	-129 200	2 000
Lokal- och markhyror	-6 925	-6 925	0
Övriga kostnader	-65 374	-67 374	2 000
Avskrivningar	-500	-500	0
Totala övriga kostnader	-72 799	-74 799	2 000
Nettokostnad exkl. finansnetto	-83 410	-83 410	0
Kommunbidrag	83 510	83 510	0
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	-100	-100	0
Resultat	0	0	0
Nettokostnad	-83 510	-83 510	0

Uppdatering investeringar 2025

Investeringsutgifter 2025 samt plan för 2026-2030 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Utbyte av äldre mätinstrument till luft- och bullermätning	600	600	600	600	600	700
Kontorsinventarier och lokalanpassningar	500	500			500	500
Eventuell flytt till nya lokaler			1 500	1 000		
Summa investeringsram	1 100	1 100	2 100	1 600	1 100	1 200

De planerade investeringsutgifterna ovan avviker inte från nämndens budgetäskande för 2025.

**Ekonomisk sammanställning
över externfinansierade projekt**

**Nämndsrapport:
Delårsrapport 2024**

Pågående projekt

Benämning	Projekt-period	Miljöförvaltningens projektkostnader (hela perioden) i tkr	Andel extern finansiering till miljöförvaltningens projektkostnader (hela perioden) i %	Projektbudgetar 2024 (kostnader)		Miljöförvaltningens projektmedfinansiering 2024 (Kommunbidrag)		Kommentar vid avvikelser
				Budget 2024 (tkr)	Utfall 2024-08-31 (tkr)	Budget 2024 (tkr)	Utfall 2024-08-31 (tkr)	
Leader	2023-2027	1 432	0%	358	323	358	323	
DEKO	2023-2024	1 281	50%	977	513	489	255	
Gestaltad urban grönska	2024-2028	600	100%	0	33	0	0	Nytt projekt - startade 1/5
Policy Lab	2023-2025	1 550	100%	500	192	0	0	
Neutralpositiv Malmö	2022-2024	1 500	100%	107	168	14	19	
Kraftsamling för cirkulärt byggande	2023-2025	1 342	50%	240	160	60	83	
Energy Lab	2023-2028	2 305	40%	248	150	120	90	
Smakstaden	2024	35	50%	0	10	0	5	Nytt projekt - startade 1/5
Mobilitetsnoder	2021-2023	520	58%	324	140	0	59	Projektet är förlängt t o m 2024-12-31
PED Stepwise	2023-2026	6 659	50%	1 675	439	658	179	
Klimatomställning Malmö 2.0	2021-2023	7 999	50%	3 452	2 705	1 452	1 351	Avslutas 30 September
Clever Cities	2018-2021	3 400	100%	0	14	0	0	Avslutat - inväntar godkännande
City Blues	2023-2026	4 297	80%	986	306	136	61	
ProCirc	2018-2023	3 075	46%	0	0	244	0	Avslutat - inväntar godkännande
CLUE	2020-2023	963	40%	0	0	0	0	Avslutat - slutreglering pågår
Food Wave	2020-2023	1 875	90%	0	4	0	0	Avslutat - inväntar godkännande
REWAISE	2020-2024	2 008	100%	547	380	0	6	Möjlig förlängning av projektet är på gång
SchoolFood4Change - H2020	2022-2026	2 653	100%	760	339	0	0	
Power Bio	2023-2025	1 958	60%	836	237	384	117	
NZC Pilot Cities	2023-2025	10 500	100%	4 371	2 221	0	113	
Lets go Circular	2023-2025	917	65%	565	206	187	73	
Circular economy office	2023-2026	1 840	58%	525	244	146	97	
Speak Up	2023-2026	3 879	55%	1 156	475	462	214	
Good Cities	2024-2026	2 591	80%	0	190	0	38	Nytt projekt - startade 1 april
ARCADIA	2024-2028	6 000	100%	1 266	580	0	0	
Urban Bio Parks	2024-2027	1 650	80%	864	94	497	13	Nytt projekt - startade 1 augusti
SCOPE	2024-2027	1 738	30%	421	219	229	146	Nytt projekt - startade 1 mars
WisBiM	2024	386	80%	0	82	0	13	
BRAVE	2024-2027	4 462	50%	0	0	0	0	Nytt projekt - startade 1 juli
DISCO	2024-2028	5 676	60%	0	89	0	86	Nytt projekt - startade 1 juni
STRIVE	2024-2027	450	80%	0	0	0	0	Nytt projekt - Leds av FGK - miljöförvaltningen har endast personaltid i projektet
Summa				20 178	10 513	5 436	3 341	